

«Όποτε βλέπετε έναν παπαγάλο σε κλουβί, ένα χρυσόψαρο σε γυάλα ή ενυδρείο, ή ένα σκυλί με αλυσίδα, βλέπετε σπισισμό. Εάν πιστεύετε ότι μια χελώνα ή μια σφήκα έχει λιγότερο δικαίωμα στη ζωή και την ελευθερία από μια αλεπού ή έναν άνθρωπο, ή θεωρείτε τους ανθρώπους ανώτερους από άλλα ζώα, είστε σπισιστές. Εάν επισκέπτεστε ενυδροφυλακές και ζωολογικούς κήπους, φοράτε δέρμα αγελάδων και τρίχες προβάτων, τρώτε σάρκα, αυγά, ή προϊόντα αγελαδινού γάλακτος, φέρεστε σπισιστικά».

Τι είναι σπισισμός;

Σπισισμός είναι η προκατάληψη και η προδιαμορφωμένη στάση ενάντια σε όλα τα ζωικά είδη πλην του ανθρώπινου (π.χ. θηλαστικά και μη, σπονδυλωτά και ασπόνδυλα).

Ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν πλέον ότι τα ηθικά και νόμιμα δικαιώματα πρέπει να επεκταθούν πέραν των συνόρων του είδους μας, σε όλα τα ζωικά είδη και όχι μόνο σε εκείνα που είναι πιο κοντά στον άνθρωπο λόγω νοημοσύνης ή άλλων γνωστικών λειτουργιών, κοινωνικών δομών κ.λπ. (π.χ. χιμπατζήδες, δελφίνια). Η κατακόρυφη ταξινόμηση πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από μια οριζόντια. Σημειώνουμε ότι στην κατακόρυφη ταξινόμηση ιεραρχούνται τα θηλαστικά επάνω από τα πουλιά, τα πουλιά επάνω από τα ερπετά, τα αμφίβια, και τα ψάρια, και τα σπονδυλωτά επάνω από τα ασπόνδυλα.

Ακόμα και η θεωρία μεγάλων φιλοσόφων των δικαιωμάτων των ζώων ήταν σπισιστική. Ο Peter Singer, επί παραδείγματι, επιχειρηματολογεί ότι «οι άνθρωποι κανονικής νοημοσύνης έχουν περισσότερη αξία από οποιοδήποτε ζώο. Επιπλέον, υποστηρίζει το δικαίωμα στη ζωή και την ελευθερία μόνο για τους ανθρώπους, τα μεγάλα πρωτεύοντα, και ενδεχομένως τα

άλλα θηλαστικά, υπό τον όρο ότι κατέχουν τόση αυτογνωσία όση ένας κανονικός άνθρωπος μετά την πρόωρη παιδική ηλικία. Γιατί ένας κανονικός άνθρωπος; Γιατί όχι ένα κανονικό χταπόδι ή ένα κοράκι; Το κριτήριο του Singer είναι σαφώς ανθρωποκεντρικό. Ο Singer θεωρεί όλα τα μη θηλαστικά replaceable (αναλώσιμα, αντικαταστάσιμα). Δεν τάσσεται κατηγορηματικά κατά της ζωτομίας στα μη θηλαστικά. Επίσης, το θεωρεί ηθικά αποδεκτό να εκτρέφονται πουλιά, ψάρια, και άλλα μη θηλαστικά για σφαγή εάν οι ζωές τους είναι ευχάριστες – πράγμα εξαιρετικά απίθανο - και ο θάνατός τους σύντομος και ανώδυνος – επίσης εξαιρετικά απίθανο».

Αντι-σπισμός

Απορρίπτοντας την έννοια της ανθρώπινης ανωτερότητας, οι αντισπισιστές υποστηρίζουν τα βασικά δικαιώματα για όλα τα αισθανόμενα πλάσματα που διαθέτουν την ικανότητα αίσθησης. Η ικανότητα αίσθησης πρέπει να είναι το μόνο κριτήριο για την εξασφάλιση και διασφάλιση των βασικών νόμιμων δικαιωμάτων, επειδή οποιοσδήποτε μπορεί να βιώσει και να νιώσει έχει ένα συμφέρον να παραμείνει στη ζωή και να ευημερήσει. **Αν η νομοθεσία θέλει να είναι δίκαιη, ωφείλει να αναγνωρίσει αυτά τα βασικά δικαιώματα σε όλα τα είδη του ζωικού βασιλείου.**

Οι αντισπισιστές οραματίζονται όλα τα ζώα ως άτομα που είναι ελεύθερα και αυτόνομα να ζήσουν τη δική τους ζωή και να ορίζουν τη δική τους μοίρα. Σε μια τέτοια κατάσταση, τα άλογα και τα γαϊδούρια δεν θα είναι πλέον υποζύγια, οι τίγρεις δεν θα πηδούν μέσα από φλεγόμενα στεφάνια, οι ελέφαντες και οι καμήλες δεν θα κουβαλούν ανθρώπους, τα στρείδια θα είναι οι κάτοχοι των μαργαριταριών που δημιουργούν, οι κοκκινολαίμηδες των αυγών που γεννούν, και οι μέλισσες του μελιού που παράγουν. Τα ζώα φάρμας, τα πειραματόζωα, τα γουνοφόρα και τα ζώα του δάσους θα ζουν ελεύθερα στα φυσικά ενδιαιτήματά τους και σύμφωνα με τις ανάγκες που ορίζει το είδος τους. Ο άνθρωπος θα έχει το δικαίωμα να θηρεύσει για να φάει ένα ζώο μόνο αν βρίσκεται εγκλωβισμένος σε μια παγωμένη χέρσα περιοχή ή σε έναν τόπο απειλούμενο από λιμό, χωρίς πρόσβαση σε φυτικές τροφές, καρπούς και φρούτα.

Όλα τα αισθανόμενα όντα έχουν δικαίωμα στην ελευθερία, την ευζωία και την αυτοδιάθεση. Για να είναι δίκαιος ο νόμος ωφείλει να είναι πρώτα και κύρια αντι-σπισιστικός. Το ανθρώπινο είδος είναι ένα από τα εκατομμύρια άλλα είδη του ζωικού βασιλείου. Μόνο αριθμητικά να το δούμε, ο σπισισμός είναι η μεγαλύτερη μορφή αδικίας στην ιστορία του πλανήτη.

Μάριζα Χριστοδούλου, Πανελλαδική Φιλοζωική και Περιβαλλοντική Ομοσπονδία
(www.pansyn.org)

Βασισμένο στο άρθρο της Joan Dunayer "Από το Σπικισμό στην Ισότητα" που δημοσιεύτηκε
στο http://antispe-gr.blogspot.gr/2009/08/blog-post_25.html

Αθήνα, 31 Ιουλίου 2012

Βιβλιογραφία

Peter Singer (1990), *Animal Liberation*, 2d ed., New York: New York Review of Books.

Paola Cavalieri, Peter Singer, κ.α., (1993), *A Declaration on Great Apes*, στο *The Great Ape Project: Equality beyond Humanity*, ed. Paola Cavalieri and Peter Singer, New York: St. Martin's.

Peter Singer (1993), *Practical Ethics*, 2d ed., Cambridge: Cambridge University Press.

Joan Dunayer (2001), *Animal Equality: Language and Liberation*, Ryce Pub.

Joan Dunayer (2004), *Speciesism*, Lantern Books.

Carl Cohen & Tom Regan (2001), *The Animal Rights Debate*, Lanham, Md.: Rowman & Littlefield.

Tom Regan (2004), *The Case for Animal Rights*, University of California Press; First

Edition, Revised edition.